

Regeringskansliet
Utbildningsdepartementet

2014-08-29
1 (9)
Dnr 2014:519

Redovisning av uppdrag om slutbetyg årskurs 9 efter prövning fram till början av augusti

Dnr U2014/3115/S

Härmed redovisas den första delen i uppdraget om prövning av betyg i syfte att uppnå behörighet till gymnasieskolans nationella program givet i regleringsbrevet för budgetåret 2014.

Sammanfattning

Den preliminära statistiken visar att gymnasiebehörigheten har sjunkit jämfört med föregående år. När betyg efter prövning fram till början av augusti inkluderas i statistiken ökar antalet elever som är behöriga att söka till gymnasieskolan till samma nivå som föregående års preliminära statistik.

På Skolverkets vägnar

Anna Ekström
Generaldirektör

Helena Svensson
Undervisningsråd

Innehållsförteckning

Redovisning av uppdrag om slutbetyg årskurs 9 efter prövning fram till början av augusti	1
Sammanfattning.....	1
Innehållsförteckning	2
1 Inledning	3
Uppdrag	3
Bakgrund.....	3
Statistik över slutbetyg.....	4
2 Metod	5
Datamaterial	5
Analysmått.....	6
3 Resultat.....	7
Slutbetyg - preliminära resultat.....	7
Tabell 1. Behörighet att söka till olika nationella program - preliminär statistik för slutbetyg juni 2014.....	7
Prövade slutbetyg - resultat.....	7
Tabell 2. Behörighet att söka till olika nationella program – med prövade slutbetyg inkluderade. Antal totalt, ökning totalt respektive om ej behörig till yrkesprogram eller behörig till yrkesprogram juni 2014, samt andel och ökning totalt.	8
Tabell 3. Ämnen som elever efter prövning har fått ett högre slutbetyg i. Antal elever av dem som ej var behöriga till yrkesprogram i juni 2014.	8
4 Bilaga.....	9

1 Inledning

Under sommaren 2014 har Skolverket genomfört två insamlingar av slutbetyg i årskurs 9. Den första insamlingen avser de betyg som sattes vid skolavslutningen i juni medan den andra insamlingen även inkluderar betyg efter provning under sommarlovet.

Uppdrag

Skolverket ska samla in betygsuppgifter för elever som enligt slutbetyget från grundskolan inte är behöriga att börja på något av gymnasieskolans nationella program men som fram till början av augusti samma år prövar för betyg i syfte att uppnå behörighet. En statistisk sammanställning med bl.a. antalet och andelen elever som uppnår behörighet till olika kategorier av program ska redovisas senast den 29 augusti 2014.

Skolverket ska vidare, som en del i uppföljningen av statsbidragen för sommarskolor under 2014, samla in uppgifter om elever som efter deltagandet i sommarskola prövar för betyg och därmed uppnår behörighet till gymnasieskolans nationella program. Denna del av uppdraget ska redovisas senast den 31 oktober 2014.

Skolverket ska dessutom utarbeta ett förslag till hur insamlingen av slutbetygen från grundskolan och resultatet av de provningar av betyg som sker under sommaruppehållet ska genomföras i syfte att från och med 2015 få en så heltäckande bild som möjligt av antalet elever som vid höstterminens start uppfyller behörighetskraven för gymnasieskolans nationella program. Denna del av uppdraget ska redovisas senast den 31 oktober 2014.

Bakgrund

Slutbetyg sätts utifrån de kunskapskrav som eleverna enligt kursplanerna ska ha uppnått i slutet av det nionde skolåret. Den som redan har slutbetyg har efter provning i ett eller flera ämnen rätt att få ett nytt slutbetyg. Rektorn ska utfärda betyg efter provning. Om provningen avser hela utbildningen får rektorn inte uppdraga åt någon annan att utfärda slutbetyg. Den som söker till gymnasieskolan och har fått betyg i något eller några ämnen efter provning får tillgodoräkna sig betygsvärdet av dessa betyg i sin ansökan.

Betyg som sätts efter provning under sommaruppehållet sker ofta efter att eleverna fått stödundervisning i så kallad *sommarskola*. För denna typ av stödundervisning har huvudmän möjlighet att söka statsbidrag. Skolverket delar ut statsbidrag för elever som under skollov deltar i frivillig stödundervisning för att klara kunskapskraven.¹ En provning kan dock göras även om en elev inte har genomgått sommarskola.

¹ Förordning (2014:47) om statsbidrag för sommarskola eller undervisning under andra skollov

Statistik över slutbetyg

Skolverket har sedan läsåret 1997/98 publicerat officiell statistik över grundskolans slutbetyg baserat på alla elever i årskurs 9 som fått eller skulle ha fått slutbetyg enligt det mål- och kunskapsrelaterade betygssystemet. Statistiken avser de betyg som sätts inför skolavslutningen och betyg som har prövats under sommaren ska inte ingå i underlaget.

Inför varje nytt läsår har Skolverket i flera år presenterat preliminär statistik över gymnasiebehörigheten. Den preliminära statistiken presenteras enbart för riket sammantaget.

När den slutliga statistiken publiceras har datamaterialet genomgått en kvalitetsgranskning. Till eleverna har även registerdata kopplats på för att möjliggöra ytterligare redovisningar och analyser. Resultaten presenteras per län, kommun och skolenhet. I den slutliga statistiken redovisas även slutbetygen för respektive ämne. Rikets resultat uppdateras och det kan skilja sig marginellt från den preliminära statistiken.

I augusti 2014 genomförde Skolverket för första gången en insamling av elevers slutbetyg efter prövning under sommarlovet. För att underlätta skolornas rapportering genomfördes insamlingen i augusti på samma sätt som i juni för den officiella statistiken. Av denna insamling framgår inte om en prövning har genomförts i samband med sommarskola. Det går inte heller att urskilja elever som har prövat sitt slutbetyg men inte fått ett förändrat betyg. I något enstaka fall kan underlaget även innehålla skolors korrigerings av felaktigt rapporterade betyg i juni.

Genom att jämföra slutbetygen från insamlingen i juni med insamlingen i augusti erhålls en skattning av antalet prövningar och antalet elever som uppnått gymnasiebehörighet genom prövning. Det är första gången som en redovisning sker av prövade slutbetyg. Statistiken presenteras enbart för riket sammantaget.

2 Metod

Den preliminära statistiken visar andel elever som är behöriga att söka till gymnasieskolans nationella program presenterade för riket. Statistiken för de prövade betygen visar andelen elever som uppnår behörighet till olika kategorier av program för riket.

Datamaterial

Skolverkets officiella statistik över grundskolans slutbetyg baseras på alla elever i årskurs 9 som fått eller skulle ha fått slutbetyg enligt det mål- och kunskapsrelaterade betygssystemet. Uppgifterna samlas in med stöd av Lagen (2001:99) om den officiella statistiken och Förordningen (2001:100) om den officiella statistiken. Skyldighet att lämna uppgifter gäller enligt Skolverkets föreskrifter SKOLFS 2011:142. Skolverket har givit SCB i uppdrag att samla in, kvalitetsgranska och sammanställa uppgifterna. Efter avidentifiering skickas materialet till Skolverket.

Årets insamling av slutbetyg i juni pågick från skolavslutningen fram till och med den 30 juni 2014. Under den perioden har det inkommit uppgifter för 99,5 procent av eleverna i årskurs 9. Insamlingsperioden överensstämmer med motsvarande insamling av slutbetyg föregående läsår. Däremot har tidigare års insamlingar pågått under en längre tidsperiod. Uppgifter från skolorna har även tagits emot efter att höstterminen börjat för att datamaterialet skulle bli så komplett som möjligt. Detta medförde att publiceringen inte kunde göras förrän i början av november. För att betygsstatistiken skulle komma till bättre användning genomfördes ett effektiviseringsarbete under 2013, vilket ledde till att publiceringen kunde tidigareläggas till slutet av september.

Insamlingen av slutbetyg efter eventuell prövning fram till början av augusti pågick i augusti fram till och med den 20 augusti 2014. Under den tiden inkom uppgifter för 75 procent av eleverna i årskurs 9.

Datamaterialet från juni bearbetas och kvalitetsgranskas av SCB fram till en månad före publicering av den officiella statistiken. Till materialet kopplas även information från bl.a. registret över totalbefolkningen om elevernas kön, födelse-land, invandringsår och föräldrars utbildningsnivå etc. När den officiella statistiken publiceras den 30 september 2014 tillkommer inte några ytterligare elever, eftersom insamlingen nu är avslutad.

Datamaterialet från den andra insamlingen i augusti har av tidsskäl inte kunnat genomgå samma bearbetning och kvalitetsgranskning. Största skillnaden är att återkoppling till skolor inte har gjorts för att kontrollera inrapporteringen. Påminnelsearbetet har också begränsats av den korta tidsfristen. Det finns heller ingen bakgrundsinformation om eleverna.

Analysmått

Inför hösten 2011 infördes olika krav för att vara behörig att söka till ett nationellt program i gymnasieskolan beroende på om man väljer yrkesförberedande eller högskoleförberedande program. Eleven måste ha godkänt i engelska, matematik och svenska eller svenska som andraspråk. Det var tidigare det enda kravet för samtliga gymnasieutbildningar.

Den som väljer att söka ett yrkesprogram måste från och med hösten 2011 utöver att ha godkänt i engelska, matematik och svenska alternativt svenska som andraspråk, även ha betyg i ytterligare fem ämnen, det vill säga totalt åtta ämnen. För de högskoleförberedande programmen gäller utöver att ha godkänt i engelska, matematik och svenska alternativt svenska som andraspråk, även att ha godkänt betyg i ytterligare nio ämnen, sammanlagt tolv ämnen. För ekonomi-, humanistiska- och samhällsvetenskapsprogrammen ska fyra av de nio övriga godkända ämnena vara geografi, historia, religionskunskap och samhällskunskap. För naturvetar- och teknikprogrammen ska eleven ha godkänt i biologi, fysik och kemi. För estetiska programmet är de nio ämnena valfria.

3 Resultat

Den preliminära statistiken visar att gymnasiebehörigheten har sjunkit jämfört med föregående års preliminära statistik. När betyg efter provning fram till i augusti inkluderas i statistiken ökar antalet elever som är behöriga att söka till gymnasieskolan till samma nivå som föregående års preliminära statistik.

Slutbetyg - preliminära resultat

Elever som är behöriga att söka till något av gymnasieskolans nationella program är de elever som är behöriga att söka yrkesprogram, dvs. de har godkända betyg i totalt 8 ämnen. För att komma in på högskoleförberedande program krävs godkända betyg i totalt 12 ämnen. Att ha godkänt betyg i svenska, matematik och engelska är ett krav för samtliga behörigheter.

Den preliminära statistiken visar att samtliga behörigheter till olika nationella program har minskat sen föregående läsårs preliminära statistik. Mest har behörigheten till yrkesprogrammen minskat, vilket innebär att den sammantagna andelen elever som har behörighet till gymnasieskolan fortsätter att minska efter att tillfälligt varit oförändrad 2013. Jämförelser med föregående läsår redovisas i tabell 1 medan resultatet från samtliga år redovisas i en bilaga.

Tabell 1. Behörighet att söka till olika nationella program - preliminär statistik för slutbetyg juni 2014

Behörighet till	Antal elever	Andel elever, Procent	Förändring föregående läsår, procentenhet
yrkesprogram	84 331	86,9	minskning med 0,6
estetiska programmet	83 401	85,9	minskning med 0,5
ekonomi- humanistiska- och samhällsvetenskapsprogrammen	81 743	84,2	minskning med 0,4
naturvetenskaps- och teknikprogrammen	80 420	82,8	minskning med 0,3

Prövade slutbetyg - resultat

Vid jämförelsen av resultaten från respektive insamling i juni och augusti har antalet elever som uppnått behörighet att söka till gymnasieskolans nationella program ökat med 554 stycken, vilket är 0,6 procent av eleverna i årskurs 9. Dessa elever har fått godkänt i ett eller flera ämnen efter en provning fram till början av augusti 2014.

I tabell 2 redovisas antalet och andelen elever som uppnår behörighet till olika nationella program baserat på den andra insamlingen i augusti. Förutom de elever som har uppnått den lägsta behörigheten till gymnasieskolan redovisas även elever som var behöriga till yrkesprogram i juni men som också har uppnått behörighet till högskoleförberedande program fram till början av augusti.

Tabell 2. Behörighet att söka till olika nationella program – med prövade slutbetyg inkluderade. Antal totalt, ökning totalt respektive om ej behörig till yrkesprogram eller behörig till yrkesprogram juni 2014, samt andel och ökning totalt.

	Antal elever totalt	Ökning antal elever i augusti jämfört med juni		Andel elever, procent	Ökning, procentenhet
		ej behörighet till yrkespr i juni	behörighet till yrkespr i juni		
Behörighet till yrkesprogram	84 885	554		87,5	0,6
estetiska programmet	83 873	457	15	86,4	0,5
ekonomi- humanistiska- och samhällsvetenskapsprogrammen	82 170	389	38	84,7	0,4
naturvetenskaps- och teknikprogrammen	80 732	282	30	83,2	0,3

Efter prövning av ett eller flera slutbetyg var det 554 elever som fick behörighet till yrkesprogram medan 281 elever ej uppnådde samma behörighet.

Tabell 3 är en sammanställning över antal elever som har prövat sina slutbetyg och fått ett högre slutbetyg för elever som inte var behöriga till gymnasieskolans nationella program i juni. Det är mest vanligt att få ett högre slutbetyg efter prövning i ämnena matematik, svenska och engelska.

Tabell 3. Ämnen som elever efter prövning har fått ett högre slutbetyg i. Antal elever av dem som ej var behöriga till yrkesprogram i juni 2014.

Ämne	Antal elever	
	uppnådde behörighet yrkesprogram	uppnådde ej behörighet yrkesprogram
Matematik	412	75
Engelska	78	25
Svenska	56	43
Svenska som andraspråk	30	25

Tabell 3 innehåller enbart elever vars slutbetyg har förändrats i augustiinsamlingen jämfört med juniinsamlingen.

Av de elever som redan uppnått behörighet till yrkesprogrammen i juni var det 71 elever som uppnådde behörighet till högskoleförberedande program medan 338 elever inte uppnådde samma behörighet. Dessa elever har under sommaren genomgått prövning av ett eller flera slutbetyg och fått ett högre slutbetyg, bland annat i de samhällsorienterade respektive naturorienterade ämnena, som ger behörighet till högskoleförberedande program.

4 Bilaga

(2014-08-29)					
Preliminär statistik, slutbetyg från grundskolan juni 2014					
Materialet är emellertid ogranskat, så den slutliga statistiken i september 2014 kan skilja sig något från dessa siffror.					
Slutbetyg som genomgått prövning under sommaren ingår inte i statistiken.					
Andel elever som ej är behöriga att söka nationellt program					
Preliminär statistik våren 2014: 13,1					
Prel statistiken för våren 2013: 12,5					
Def statistik för våren 2013: 12,4					
Prel statistiken för våren 2012: 12,4					
Def statistik för våren 2012: 12,5					
Prel statistiken för våren 2011: 12,2					
Def statistik för våren 2011: 12,3					
Nya behörighetskrav till nationella program. Förutom att ha godkänt i tre ämnen ska 5 alternativt 9 ytterligare ämnen ha godkänt betyg.					
Prel statistiken för våren 2010: 11,9					
Def statistik för våren 2010: 11,8					
Prel statistiken för våren 2009: 11,2					
Def statistik för våren 2009: 11,2					
Prel statistiken för våren 2008: 11,2					
Def statistik för våren 2008: 11,1					
Prel statistiken för våren 2007: 11,4					
Def statistik för våren 2007: 10,9					
Prel statistiken för våren 2006: 10,6					
Def statistik för våren 2006: 10,5					
Prel statistiken för våren 2005: 10,9					
Def statistik för våren 2005: 10,8					
Prel statistiken för våren 2004: 10,6					
Def statistik för våren 2004: 10,4					
Prel statistiken för våren 2003: 10,3					
Def statistik för våren 2003: 10,1					
Prel statistiken för våren 2002: 10,6					
Def statistik för våren 2002: 10,5					
Prel statistiken för våren 2001: 10,4					
Def statistik för våren 2001: 10,8					
Prel statistiken för våren 2000: 10,5					
Def statistik för våren 2000: 10,6					
Prel statistiken för våren 1999: 9,8					
Def statistik för våren 1999: 9,7					
Def statistik för våren 1998: 8,6					
Differensen beror på systemfel hos vissa kommuner vid inrapportering av resultaten					
Difften kan bero på den nya betygsordningen.					
(se vidare SCB:s tekniska rapport under "kvalitet")					
Andel elever som är behöriga att söka					
yrkesprogram estetiskt program ekonomi-, humanistiska och samhällsvetenskapsprogram naturvetenskapligt och tekniskt program					
Preliminär statistik våren 2014: 86,9 85,9 85,9 82,8					
Preliminär statistik våren 2013: 87,5 86,4 84,6 83,1					
Def statistik för våren 2013: 87,6 86,5 84,8 83,2					
Prel statistiken för våren 2012: 87,6 86,5 85,1 83,5					
Def statistik för våren 2012: 87,5 86,5 85 83,4					
Prel statistiken för våren 2011: 87,8 86,7 85,3 83,5					
Def statistik för våren 2011: 87,7 86,7 85,2 83,5					